

VIA MEDICA

www.fn.viamedica.pl

Janusz Ostrowski^{1, 3}, Bolesław Rutkowski^{2, 3}

¹III Oddział Chorób Wewnętrznych i Nefrologii, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Wrocławku

²Katedra i Klinika Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych, Gdański Uniwersytet Medyczny

³Sekcja Historyczna Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego

Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Część IX — Profesor Olgierd Smoleński

Honorary Members of the Polish Society of Nephrology. Part IX — Professor Olgierd Smoleński

ABSTRACT

With this paper we are pleased to commence the third year of the *Forum Nefrologiczne* series titled the Honorary Members of the Polish Society of Nephrology. To date we have presented 5 Polish and 3 foreign figures enjoying this distinction, the first one of whom was the outstanding Polish internist, nephrologist and transplantologist, prof. Tadeusz Orłowski. The most recent issue featured the late, world-famous French nephrologist prof. Gabriel Richet. The sudden death of prof. Olgierd Smoleński during the 10th Gdańsk Post ASN Meeting in January this year compelled the authors to change their

earlier plans in order to present prof. Olgierd Smoleński out of the assumed chronology. This distinguished figure of the Polish nephrology, the creator and organiser of the Krakow Dialysis Therapy Days was a well-known and respected Doctor, Colleague and Person. Apart from medicine, Olgierd Smoleński's scope of interest encompassed poetry, music and painting. All these make us truly believe that the decision to change the original plans and portray our Colleague and Friend now was the right one.

Forum Nefrologiczne 2015, vol 8, no 1, 58–62

Key words: Polish Society of Nephrology, honorary members, history of nephrology

Niniejsze opracowanie jest już dziewiątą częścią rozpoczętego przez nas przed dwoma laty cyklu publikacji dotyczących Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego (PTN). W dotychczas opublikowanych pracach ukazało się osiem opisów postaci wyróżnionych tym zaszczytnym tytułem. Dotyczyły one pięciu członków honorowych pochodzących z Polski oraz po jednym z Niemiec, Stanów Zjednoczonych i Francji. Pierwszą postacią był znany wszystkim prof. Tadeusz Orłowski, wybitny internista, nefrolog i trans-

plantolog, twórca Instytutu Transplantologii w Warszawie, a przedstawiana w ostatnim ubiegłorocznym numerze *Forum Nefrologicznego* postać to zmarły w ubiegłym roku prof. Gabriel Richet, światowej sławy nefrolog francuski, współtwórca słynnego ośrodka nefrologicznego Tanon i Międzynarodowego Towarzystwa Nefrologicznego. Kolejne części miały dotyczyć członków honorowych PTN zgodnie z chronologią ich przyznawania. Nagła i niespodziewana śmierć Profesora Olgierda Smoleńskiego po przybyciu do Gdańska w styczniu

Adres do korespondencji:

dr n. med. Janusz Ostrowski
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny
III Oddział Chorób Wewnętrznych
i Nefrologii
ul. Wieniecka 49, 87–800 Wrocławek
tel.: 54 412 96 00, faks: 54 412 96 10
e-mail: ostryjan@poczta.onet.pl

tego roku na XI Gdańskie Repetytorium Post ASN Meeting, w których od początku uczestniczył jako wykładowca i prowadzący sesje, zmieniała plany autorów i w tej części cyklu bohaterem jest Profesor Olgierd Smoleński, znakomity nefrolog, człowiek, przyjaciel, organizator znanych wszystkim Krakowskich Dni Dializoterapii [1, 2].

Olgierd Smoleński urodził się 26 kwietnia 1937 roku w Wilnie. Dzieciństwo i wczesną młodość spędził już w Bochni. Tutaj ukończył szkołę podstawową im. K. Brodzińskiego, a także Gimnazjum i Liceum im. Kazimierza Wielkiego. W 1956 roku uzyskał maturę i po zdaniu egzaminów wstępnych został studentem Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Krakowie. Po zdaniu wszystkich obowiązkowych egzaminów i po odbyciu stażu przeddyplomowego w 1963 roku uzyskał dyplom lekarza.

Bezpośrednio po studiach rozpoczął pracę w II Klinice Chorób Wewnętrznych Akademii Medycznej, a od 1969 roku kontynuował ją w nowo powstałej Klinice Nefrologii. W tych dwóch jednostkach pełnił funkcję asystenta, starszego asystenta i adiunkta. W 1969 roku uzyskał I stopień specjalizacji w zakresie chorób wewnętrznych, w 1976 roku II stopień w tej samej dziedzinie, a w 1991 roku II stopień specjalizacji w zakresie nefrologii. W 1974 roku obronił pracę doktorską zatytułowaną „Wybrane aspekty niedokrwistości w przebiegu schyłkowej niewydolności nerek chorych leczonych zachowawczo i hemodializami” i uzyskał tytuł doktora nauk medycznych. W 1990 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy habilitacyjnej „Wpływ hemodializatu i jego frakcji peptydowych na komórki podścieliska i syntezę hemu w hodowli szpiku oraz aktywność wybranych enzymów i stężenia GSH krwinek czerwonych u ludzi zdrowych i leczonych z powodu schyłkowej niewydolności nerek powtarzanymi hemodializami” (ryc. 1).

W 1976 roku objął kierownictwo Ośrodka Dializ Kliniki Nefrologii. W tym czasie aktywnie uczestniczył w działaniach na rzecz organizowania nowych stacji dializ w regionie Małopolski. Uczestniczył również aktywnie w działaniach grupy edukacyjnej stworzonej w ramach Krajowego Nadzoru Specjalistycznego w zakresie Nefrologii, prowadząc intensywne szkolenia dla personelu medycznego stacji dializ. Brał także udział w przygotowaniach do wykonania pierwszego przeszczepienia nerki w Krakowie, co stało się w 1975 roku. Dzieła tego dokonał dr Romuald Drop z III Katedry

i Kliniki Chirurgicznej Akademii Medycznej. W 1987 roku został powołany na stanowisko ordynatora Oddziału Nefrologii i Dializoterapii Szpitala Specjalistycznego im. Ludwika Rydygiera w Krakowie. W 1992 roku została tam uruchomiona Stacja Hemodializ, w 1993 roku rozpoczął działalność Oddział Nefrologii, a w 1994 roku Stacja Dializ Otrzewnowych. Od tego samego roku równolegle objął On kierownictwo Zakładu Rehabilitacji w Chorobach Wewnętrznych Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie. W 1996 roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym tej uczelni. Warto dodać, że w latach 1990–1992 pełnił powierzona przez Rektora funkcję Kuratora Kliniki Metabolicznej Akademii Medycznej. W 2006 roku, po prywatyzacji Oddziału Nefrologii i Dializoterapii, Profesor Olgierd Smoleński został koordynatorem i konsultantem naukowym Centrum Dializ Fresenius NephroCare II w Krakowie. Od 2003 roku dodatkowo pracował jako wykładowca w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie. Wykładał również problemy fizjologii nerek dla studentów III roku na Wydziale Biologii Uniwersytetu Jagiellońskiego i zagadnienia sztucznych narządów dla studentów IV roku na kierunku biomechaniki Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej. Regularnie brał udział w pracach Komisji Egzaminacyjnych w dziedzinie nefrologii (ryc. 2, 3) [3–5].

Aktywna działalność naukowa zaowocowała publikacją ponad 130 prac, w tym ponad 30 na forum międzynarodowym, których Profesor był głównym autorem bądź współautorem. Był także współautorem siedmiu rozdziałów w podręcznikach z zakresu nefrologii i fizjologii. Te podręczniki to m.in.: „Zarys farmacji klinicznej” pod red. L. Krówczyńskiego, „Dializoterapia praktyczna” pod red. B. Rutkowskiego, „Dializoterapia w praktyce pielęgniarskiej” pod red. B. Rutkowskiego czy „Nefrologia” pod red. M. Myśliwca. Będąc nauczycielem akademickim, był promotorem 14 przewodów doktorskich. Pod Jego kierunkiem 21 lekarzy uzyskało specjalizację w zakresie chorób wewnętrznych i 12 w zakresie nefrologii. Był także promotorem 50 prac magisterskich i 140 prac licencjackich, a także recenzentem 25 prac doktorskich i jednej habilitacyjnej. Dwukrotnie odbywał staże szkoleniowe zagraniczne — w Klinice Nefrologicznej Uniwersytetu w Lund w Szwecji i w Ansbach w Niemczech. Był także członkiem Komisji Nefrologicznej Polskiej Akademii Nauk i Rad Naukowych czasopism medycznych *Nefrologii*

▶▶ W 1976 roku
objął kierownictwo
Ośrodka Dializ
Kliniki Nefrologii ◀◀

Rycina 1. Profesor Olgierd Smoleński podczas prowadzenia sesji na XI Zjeździe PTN we Wrocławiu w 2013 roku (fot. Janusz Ostrowski)

Rycina 2. Profesor Olgierd Smoleński w swoim gabinecie (fot. Janusz Ostrowski)

Rycina 3. Profesor Olgierd Smoleński podczas pracy w Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku w 2011 roku (fot. Janusz Ostrowski)

i Dializoterapii Polskiej, Nefrologii i Nadciśnienia Tętniczego oraz Forum Nefrologicznego.

Profesor Olgierd Smoleński był członkiem PTN, Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, *European Renal Association – European Dialysis and Transplant Association* (ERA–EDTA). W PTN przez dwie kadencje pełnił funkcję Członka Zarządu, również przez dwie kadencje pełnił funkcję Przewodniczącego Krakowskiego Oddziału PTN. Brał udział, biernie i czynnie, w niemal wszystkich najważniejszych konferencjach nefrologicznych w kraju oraz zagranicą. Należy do nich zaliczyć konferencje i zjazdy PTN, Gdańskie Repetytorium Nefrologiczne Post ASN Meeting czy Katowickie Seminaria Postępy w Nefrologii i Nadciśnieniu Tętnicznym, a poza Polską — Kongresy ERA–EDTA i Amerykańskiego Towarzystwa Nefrologicznego (ryc. 4).

Profesor Olgierd Smoleński odnosił wiele sukcesów organizacyjnych. Największym z nich były organizowane od 1994 roku, co dwa lata, Krakowskie Dni Dializoterapii. W spotkaniu tym uczestniczą na równych prawach reprezentanci wszystkich grup zawodowych biorących udział w procesie leczenia pacjenta dializowanego i po transplantacji nerki — lekarze, pielęgniarki, dietetycy, psychologowie, fizjoterapeuci, technicy, a ostatnio także pacjenci. Do udziału w Krakowskich Dniach Dializoterapii Profesor zapraszał wybitnych przedstawicieli polskiej nefrologii i transplantologii. Organizował interdyscyplinarne sesje naukowe. Dni cieszyły się wielką popularnością wśród uczestników spotkań. Potwierdzeniem tego niech będzie fakt, że w ostatnich Dniach w 2014 roku wzięło udział ponad 1400 osób (ryc. 5).

W 1994 roku z udziałem Profesora Olgierda Smoleńskiego została powołana fundacja *Amicus Renis*. Celem Fundacji było m.in. upowszechnianie wiedzy dotyczącej chorób nerek, wspieranie zakupu sprzętu dla ośrodków dializ, przyznawanie stypendiów naukowo-szkoleniowych czy w końcu wspomaganie finansowe ubogich pacjentów w zakupie leków. Fundacja *Amicus Renis*, której Profesor Olgierd Smoleński był prezesem, partycypowała również w wydawaniu od 2002 roku popularnego kwartalnika „Dializa i Ty” skierowanego do pacjentów dializowanych i po przeszczepieniu nerki. Prace w tym czasopiśmie zamieszczali zarówno lekarze, pielęgniarki, jak i pacjenci. W tym też czasie Profesor nawiązał ścisłą współpracę z Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Osób Dializowanych i za zasługi dla środowiska chorych został wyróżniony przez Stowarzyszenie Członkostwem Honorowym.

Rycina 4. Profesor Olgierd Smoleński podczas rozmowy z Profesorem Franciszkiem Kokotem podczas IX Katowickiego Seminarium „Postępy w nefrologii i nadciśnieniu tętniczym w 2009 roku (fot. Janusz Ostrowski)

Rycina 5. Profesor Olgierd Smoleński podczas wystawy fotograficznej w czasie Krakowskich Dni Dializoterapii w Krakowie w 2010 roku (fot. Janusz Ostrowski)

Innym osiągnięciem organizacyjnym Profesora była powołana w ramach Zarządu Głównego PTN Grupa Robocza ds. Rehabilitacji Osób Leczonych Dializami po Przeszczepieniu. W 2013 roku zorganizował I Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe „Rehabilitacja w schorzeniach nerek i układu moczowego” mające interdyscyplinarny charakter, jeśli chodzi o wykładowców i uczestników [6–8].

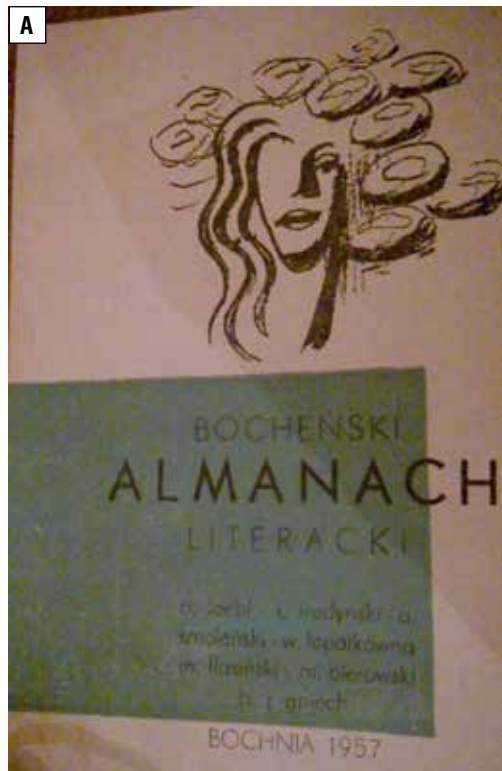
Działalność Profesora nie ograniczała się tylko do medycyny. W czasach studenckich związany był ze Zrzeszeniem Studentów Polskich i już wtedy współpracował z kabaretem studenckim „Cyruлик”. Pisał wiersze i inne małe formy literackie, za które otrzymywał nagrody w Konkursach Literackich podczas Juwenaliów w Krakowie. Profesor Olgierd Smoleński był mocno związany ze światem artystycznym Krakowa, m.in. z Piotrem Skrzyneckim z Piwnicy pod Baranami. Na tym polu działał niemal do końca, biorąc udział w spotkaniu autorskim w Bochni i wspominając współredagowany Bocheński Almanach Literacki. Profesor interesował się poezją, literaturą piękną, był znawcą muzyki klasycznej (ryc. 6A, B) [9, 10].

Profesor Olgierd Smoleński za swoją szeroką działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i społeczną został uhonorowa-

ny wieloma odznaczeniami i wyróżnieniami. Należy do nich zaliczyć nagrody naukowo-dydaktyczne Ministra Zdrowia, medal Uniwersytetu Wileńskiego, Odznakę Zasłużonego dla Województwa Tarnowskiego, medal Honoris Gratia przyznany przez Prezydenta Krakowa, medal Henryka Nowaka przyznany przez Towarzystwo Lekarskie Krakowskie i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski [11, 12].

Profesor Olgierd Smoleński zmarł nagle w dniu 16 stycznia 2015 roku, tuż po przybyciu do Gdańska, aby wziąć czynny udział w XI Gdańskim Repetytorium Post ASN Meeting, w których uczestniczył od samego początku jako wykładowca i prowadzący sesje naukowe. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 24 stycznia w Kościele Św. Anny, następnie na Cmentarzu Rakowickim, gdzie został pochowany w grobowcu rodzinnym. W uroczystościach, poza Żoną, Synami i Rodziną, przedstawicielami władz miasta i krakowskich uczelni, wzięła udział także ogromna grupa Przyjaciół, Kolegów i Pacjentów. Profesor Olgierd Smoleński był Człowiekiem wyjątkowym. Był znakomitym Lekarzem, szlachetnym Człowiekiem, wiernym Przyjacielem i wspaniałym Organizatorem.

▶▶ W 2013 roku zorganizował I Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe „Rehabilitacja w schorzeniach nerek i układu moczowego”◀◀

Rycina 6. Bocheński Almanach Literacki. Strony: tytułowa (A) i dotycząca młodego poety, Olgierda Smoleńskiego (B)

STRESZCZENIE

Niniejsza publikacja rozpoczyna już trzeci rok cyklu za-tytułowanego Członkowie Honorowi Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego ukazującego się na łamach *Forum Nefrologicznego*. Dotychczas przedstawiliśmy 5 polskich i 3 zagranicznych postaci wyróżnionych tym zaszczytnym tytułem. Pierwszym z nich był wybitny polski internista, nefrolog i transplantolog prof. Tadeusz Orłowski, a w ostatnim numerze bohaterem cyklu był zmarły w ubiegłym roku światowej sławy nefrolog francuski prof. Gabriel Richet. Nagła śmierć Profesora Olgierda Smoleńskiego podczas XI Gdańskiego Repetytorium Post ASN Meeting w styczniu bieżącego roku skłoniła autorów do zmiany planu i zaprezentowania

postaci Profesora już w tym numerze *Forum*, poza wcześniej ustaloną chronologią. Profesor Olgierd Smoleński, wybitna postać polskiej nefrologii, twórca i organizator Krakowskich Dni Dializoterapii, był powszechnie lubianym i szanowanym Lekarzem, Kolegą i Człowiekiem. Poza medycyną interesował się także poezją, muzyką i malarstwem. Te wszystkie osiągnięcia Profesora utwierdzają nas w przekonaniu, że podjęta przez nas decyzja dotycząca zmiany planów i przedstawienie sylwetki naszego Kolegi i Przyjaciela wcześniej niż planowaliśmy, jest jak najbardziej uzasadniona.

Forum Nefrologiczne 2015, tom 8, nr 1, 58–62

Słowa kluczowe: Polskie Towarzystwo Nefrologiczne, członkowie honorowi, historia nefrologii

Piśmiennictwo

- Ostrowski J., Rutkowski B. Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Cz. I. — Prof. dr hab. med. Tadeusz Orłowski. *Forum Nefrologiczne* 2013; 1: 71–75.
- Ostrowski J., Rutkowski B. Poczet Członków Honorowych Polskiego Towarzystwa Nefrologicznego. Cz. VIII — Prof. Gabriel Richet. *Forum Nefrologiczne* 2014; 4: 209–213.
- Sułowicz W., Krzanowski M., Kuźniewski M. Historia rozwoju nefrologii i dializoterapii w Krakowie. *Nefrol. Dial. Pol.* 2012; 2: 51–61.
- Drop R., Hanicki Z., Hirszel P. i wsp. Pierwsza transplantacja nerki w Krakowie. *Przegląd Lekarski* 1975; 12: 892–895.
- Kowalik A. 25 lat dializoterapii w Tarnowie. M-Team Production, Tarnów 2007.
- Pietrzyk J.A. Profesor Olgierd Smoleński (1937–2015). www.oilkraow.nazwa.pl; 2015.
- Ostrowski J., Rutkowski B. Początki dializoterapii w Polsce. *Via Medica*, Gdańsk 2011.
- Siwiec K., Czuma M., Mazan L. Madame, wkładamy dziecko z powrotem. Oficyna Wydawnicza ANABASIS, Kraków 2009.
- Teska M. Etyka i medycyna: rozmowa z prof. Olgierdem Smoleńskim „Gdy choremu wali się świat...”. *Galiczyjska Gazeta Lekarska* 2007; 6: 22–23.
- Loebl B., Iredyński I., Smoleński O. i wsp. *Bocheński Almanach Literacki*, Bochnia 1957.
- Smoleński O. Curriculum vitae. Kraków 2012.
- Rutkowski B., Ostrowski J., Durlik M. i wsp. Wspomnienie o prof. Olgierdzie Smoleńskim (1937–2015). *Nefrol. Dial. Pol.* (w druku). 2015.